

וְאִין נִסְתָּר מִחֲמַתּוֹ, הֵינּוּ דְכִתְיִב (ירמיה כג כד) אִם יִסְתָּר אִישׁ בְּמִסְתָּרָיִם. תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כה כז) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה נא) נִשְׁבַּע ה' צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ. מִשׁוֹם שֶׁהוּא הַתְּקִין אוֹתָהּ עַל תְּקוּנָתָהּ, וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתָהּ, וַיִּזְן אוֹתָהּ בְּכָל מָה שֶׁהֲצַטְרִיכָהּ, וְעַל כֵּן מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.

עֲדוּת ה' נֶאֱמָנָה (תהלים יט) - זֶה מְקוּמוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שֶׁנֶּקְרָא עֲדוּת. לְמָה נֶאֱמָנָה? מִשׁוֹם שֶׁהוּא הַמְּקוֹם שֶׁמְאִיר, שֶׁלֹּא יִכְזְבוּ מִיָּמָיו. מִחֲפִימַת פְּתִי - הַמְּקוֹם שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת, הוּא מִחֲפָיִם אוֹתָהּ בְּאוֹתָהּ חֲכָמָה קְטָנָה שֶׁקְּבֵלָה מִמֶּנּוּ, וּפְרָשׁוּהָ, וּמִנָּה אוֹתָהּ לְפָרְנָס אֵת הָעוֹלָם, וְנוֹתְנַת לְמִי שֶׁאֵין לוֹ זְכוּת מִשְׁלוֹ.

פְּקוּדֵי ה' (שם) - אוֹתָם הַתְּלוּיִים מְאוֹתָהּ שֶׁבִּידָה הַפְּקוּדֵי כָּל גְּזוּי הַמְּלָךְ, וְעַל כֵּן יִשְׁרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב ד) צְדִיק וְיִשָּׁר הוּא. וְצִדֵּק נִקְרָא כִּף. מִשְׁמַחֵי לֵב - שְׂמִיחָה זוֹ כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל, וּמִתִּי הִיא בְּשְׂמִיחָה? בְּזִמְנֵי שְׂמִיחַתְּחִבְרַת עִם לֵב הַשָּׁמַיִם.

מִצּוֹת ה' בְּרָה - אֲזִי נַעֲשִׂית מִצְוָה בְּרָה. בְּרָה. בְּרָאשׁוֹנָה נִקְרָאת מִצְוָה, וְכַעַת שְׁשׂוּרָה עָלֶיהָ תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב, נִקְרָאת מִצְוָה בְּרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ר) בְּרָה פִּתְמָה, וְצִדִּיק וְצִדֵּק בְּשִׁיקוּלָא חֲדָא.

מְאִירַת עֵינַיִם - (זכריה ד) עֵינֵי ה' הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים. מָה הַטַּעַם מְאִירַת? בְּרָאשׁוֹנָה מְאִירַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית א) יְהִי מְאִירַת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וּכְשֶׁרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם הִזָּה מְאִיר לָהּ, הִיא מְאִירָה, שֶׁנוֹסְפָה בָּהּ יו"ד, אוֹרוֹ שֶׁל הַצְּדִיק וּפְרִישַׁת שְׁלוֹמוֹ, וְאֵז הוּא בְּגִדְל רֵב. וּמִתִּי הִיא בְּרָה? כִּשְׁנוֹכְלַת הַזְּכָר עִם הַנְּקֵבָה.

וְאִין נִסְתָּר מִחֲמַתּוֹ, הֵינּוּ דְכִתְיִב (ירמיה כג כד) אִם יִסְתָּר אִישׁ בְּמִסְתָּרָיִם. תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כה כז) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה נא יא) נִשְׁבַּע ה' צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ. בְּגִין דִּיהוּא אֲתִקִּין לָהּ עַל תְּיִקוּנָהּ, וַיֵּתִיב בְּבֵיתָהּ דִּילָהּ, וַיִּזְן לָהּ בְּכָל מָה דְאֲצַטְרִיכָא, וְעַל דָּא מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.

עֲדוּת ה' נֶאֱמָנָה, דָּא אֲתָרָא דְיוֹסֵף, דְאִקְרִי עֲדוּת. אֲמַאי נֶאֱמָנָה. בְּגִין דִּיהוּא אֲתָרָא דְנִהָרָא, דְלֹא יִכְזְבוּן מִיָּמָיו. מִחֲפִימַת פְּתִי, אֲתָרָא דְלִית לֶיהָ דַּעַתָּא הוּא מִחֲפָיִם לָהּ, בְּהִיוּא חֲכָמָה זַעֲרָא דְקַבִּילִית מִנֶּיהָ וְאוֹקְמוּהָ, וּמִנֵּי לָהּ לְפָרְנָסָא עַלְמָא. וַיְהִיבָא לְמֵאן דְלִית לֶיהָ זְכוּתָא מִדִּילָהּ.

פְּקוּדֵי ה', אֵינוֹן דְתִלְיִין מֵהֵיחֵא דְאֲתִפְקִדָן בִּידָה כָּל גְּזוּיִין דְמִלְפָּא, וְעַל דָּא יִשְׁרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב ד) צְדִיק וְיִשָּׁר הוּא, וְצִדֵּק אִיקְרִי הַכִּי. מִשְׁמַחֵי לֵב, שְׂמִיחָה, דָּא כְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְאִימְתִי הִיא בְּחֻדוּהָ. בְּזִמְנָא דְאֲתִחֲבַרַת בְּלֵב הַשָּׁמַיִם.

מִצּוֹת ה' בְּרָה, כְּדִין אֲתַעֲבִידַת מִצְוָה בְּרָה. בְּקַדְמִיתָא אִקְרִי מִצְוָה, הַשְּׂתָא דְשְׂרִיא עָלֶיהָ תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב, אִקְרִי מִצְוָה בְּרָה. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ש"ש ו י) בְּרָה פִּתְמָה. וְצִדִּיק וְצִדֵּק בְּשִׁיקוּלָא חֲדָא.

מְאִירַת עֵינַיִם. (זכריה ד) עֵינֵי ה' הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים. מְאִי טַעְמָא מְאִירַת. בְּקַדְמִיתָא מְאִירַת, דְכִתְיִב (בראשית א יד) יְהִי מְאִירַת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְכֵד הֵאֵי רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם אֲנֵהִיר לָהּ, אִיְהִי מְאִירַת, דִּיּו"ד אִיתּוֹסֵף בָּהּ נִהִירוֹ דְצִדִּיק, וּפְרִישׁוֹ דְשְׁלָמָא דִּילָהּ, כְּדִין הוּא בְּרָבוֹ סְגִיָּיא. וְאִימְתִי הִיא בְּרָה, כִּד אֲתִפְלִילַת דְכַר וְנוֹקְבָא.